

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 101. ANUL XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura toici pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiua prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 24 Dec. 1864. (5 Ian. 1865.)

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegramu alu „Tel. Rom.“

dto Vienn'a 3 Ian. c. n. 1865.

Astadi s'a publicatu in Gazet'a vienesa Mitropoli'a. Bucuria generala intre Romani. Sa traiésca Maiestatea Sea! Sa traiésca Escellent'i'a Sea Mitropolitulu nostru! Binecuventarea lui Domnedieu asupr'a Mitropoliei!

Altu telegramu alu „Herm. Ztg.“ etc. dto Vienn'a 3 Ian. dice, mai pe largu: Partea oficiosa a „Gazetei vieneze“ publica unu preinaltu autogramu imperatescu câtra Patriarchulu si Mitropolitulu Masirevic, care dice: Maiestatea Sea au incuviintiatu, cá congressulu natiunaliu pentru pertractarea afaceriloru bisericesci, scolare si fundatiunale etc. sa se conchiamela Carlovitiu. Totdeodata cu congressulu natiunaliu va fi conchiamatu si sinodulu Episcopiloru gr. or. serbesci, parte pentru de a face alegerile pentru Episcopi, parte pentru de a representá partea bisericesca in mentiunata' afacere fundatiunala. —

Unu alu doilea autogramu p. n. incuviintieza, cá pentru Romani greco-orientali ai Transsilvaniei si Ungariei sa se incuviintieze o mitropolia autonoma, coordinata cu cea serbesca, si biserica episcopésca din Transsilvani'a sa se radice la demnitatea de mitropolia, si pre Episcopulu Baronu de Siagun'a lu denumesce Mitropolitulu.

In fine caus'a cea drepta si sánta a Romániloru austriaci de religiunea greco-orientala: multu dorit'a nóstra Mitropolia au ajunsu resolvirea dorita! In fine oftarea loru seculara a fostu ascultata si implinita! In fine lacrimile loru de in tristare s'au prefacutu in lacrimi de bucuria!

Scriemu aceste siruri sub gigantic'a impressiune a momentulu, ce ne arata in realitate, in adeveru, ceea-ce parintii nostri, mosii nostri au doritu indesiertu, ba ceea-ce dor' nici a dor' nu mai cutezau. Inim'a in atari momente este prea plina, mintea prea ocupata de ide'a cea mare, ce a luat u trup, decátu sa-si póta exprime in cuvinte demne bucuri'a sea, multiamit'a sea, sperantiele sele in venitoriu. De aceea si punemu stavila simtiemintelor si cuvintelor nostre, si ne marginimu pelanga a comunicá scirea de susu, carea suntemu siguri, ca precum de fratii nostri din Vienn'a, asiá si de toti fratii nostri din Austri'a si si afara de Austri'a va fi intempinata si salutata cá o adeverata buna-vestire.

Laudatu fia numele Domnului, care cu acestu daru cerescu „a cercetatu pre poporulu seu!“ Gloria cavalerescului Domnitoru si Imperatu, care prin actulu acest'a a trasu o legatura noua neperitoare intre tronulu Seu strabunu si intre credinciosulu poporu romanescu! Multiamita veneratului Archipastoru, care prin spiritulu seu, prin staruinti'a sea a sciutu conduce biserica cátra ajungerea acestei tinte mantuitoare! Multiamita tuturoru acelor barbati romani coreligiunari, cari in acésta mare cauza au datu concursulu loru neobositulu Archiereu! Salutare tuturoru fratiloru de unu sange si de un'a credintia din sant'a Mitropolia!

Acestea suntu nrárele nostre pentru SS. Serbatori.

Sabiu in 23 Decembre. Telegramulu, ce-lu comunicamu in fruntea foii nostre de astadi, strabatú cu rapejunea dorintiei implinite prin cetatea nóstra si reuni inteliginti'a romana rasaritica: preoti, ampioiati, oficeri c. r., professori, negociatori si cetatieni privati la unu actu inaltiatoriu de inimi. Din indemnulu seu propriu, inteliginti'a laudata se aduna astadi la 12 ore in sala seminariala si plecá in numeru de vreo 30 persoane, pentru de a aduce reverinti'a si omagie se veneratului Archipastoru, Episcopulu Andreiu Baronu de Siagun'a, pentru infiintarea mitropoliei.

D. Vicepresiedinte alu Tablei regesci si alu dietei transsilvane, Ioann Alduleanu, la rogarea obstésca, conduse respectabil'a deputatiune la Escellent'i'a Sea P. Episcopu, si in cuventu demnu si insufletitu dete espressionu bucuriei loru si a tuturoru Romániloru pentru infiintarea mitropoliei, precum si veneratiunei, iubirei si multiamitei cátra Escellent'i'a Sea, acum Mitropolitulu si Archiepiscopulu nostru, care in contielegere cu fiii cei demni ai natiunei si ai bisericei s'a luptatu cu neobosintia pentru castigarea acestei dorintie ferbinti a Romániloru austriaci. Adunarea la sfarsitu aduse intreitu: Sa traiésca! entusiasticu pentru Esc. Sea, care din parte-si, petrunsu invederatu de caldele cuvinte rostite, esprima multiamit'a sea cátra Domnedieu si cátra cavaleresculu Imperatu, care in inalt'a sea intiepciune si dreptate a proclamatu depe gloriosulu tronulu alu strabuniloru sei marele principiu alu indreptatirei egale a bisericelor crestine; in fine recunoscintia cátra toti, cari au conlucratu prin cuventu si fapta la realisarea acestui lucru sántu. Ear celoru de fatia le urá a ajunge si a petrece ss. Serbatori cu bucuria impreuna cu familiile lor, care Apostolulu Pavelu le numesce bisericile din casele lor, cáci tota casa, unde se face rogaciune cátra Domnedieu, este o biserica. — Cu carea toti, plini de mangaiere in inimele lor, urandu inca odata Esc. Sele, se departara, pentru de a transplantá bucuri'a lor suletésca si in cercuri mai largi si totu mai largi.

Diuarulu „Die Zukunft“ despre Romani din Transsilvani'a si Ungari'a.

Diuarulu „Die Zukunft“, ce ese in fasciore septemanalé in Vienn'a si are de problema intre altele si aperarea intereseloru popóreloru foste subjugate si fara drepturi din Austri'a, aduce in nrui sei VI si VII. unu articulu remarcabilu despre Romani din Ungari'a si Transsilvani'a, care - lu reproducemu si noi mai intregu in traducere libera.

Popórele cele mai reu sclavite avura deapurarea si sórtea aceea de a fi clevetite mai tare; cáci totdeun'a au avutu subjugatori obiceiu celu reu, a adauge la nedreptatea, ce o seversiau asupr'a celoru subjugati, si batjocur'a si vatamarea din trufia. Asiá se portau in timpurile de mai nainte si Magariu cu Romani. Natiunea romana sub domni'a constitutiunei vechi feudale a Ungariei era intreitu fara dreptu: in privinti'a natiunala, politica si religunara. Romanulu, devoiá a-si eluptá pe atunci vre-unu cercu de activitate in vietii publica, trebuia sa se hotarésca la renegatiune intreita; trebuia sa-si renegge credinti'a sea ortodoxa si sa tréca la uniune, trebuia sa se instraineze de limb'a si natiunalitatea sea si sa se arunce in bratiile magiarismulu si ale interesulu acestui'a, trebuia sa servésca pe terenulu politicu acestoru interese contra natiunei sele. Dreptu schimbu tristu pentru acésta perdere a nobilitatii sele de omu si a drepturiloru sele celoru neperitoare se dedeau apoi Romanulu nobilitatea magiara de classa si privilegiele eii.

Noi suntemu destulu de drepti, pentru de a mpúta vin'a acestoru rele apesátore cu multu mai multu constitutiunei feudale de pe atunci decátu natiunei magiare; dar fiindca multimea cea multu precumpanitoare a nobilimei ungare se tinea de natiunea magiara, fiindca acésta dispunea de o posesiune enorma de pamentu, si in poterea patronatorulu dispunea si asupr'a justitiei si administratiunei, precum si asupr'a poteriloru economice de lucru ale poporulu; fiindca in fine si legislatiunea dietelor sa afla mai numai in manile nobilimei mari si comitatense magiare: de aceea se ntielege de sine, ca situatiunea acésta venia bine si egemoniei (antaitatii, conducerei) natiunei magiare. Si'n adeveru legislatiunea ungara inca in periodulu dela 1791—1847, pecandu era inca in valóre constitutiunea aristocratico-feudala, priimi acésta tendintia, pentru de a ntemeá pe dens'a egemoni'a magiara.

Dar dreptatea cere, cá sa marturisimu si aceea, ca Sasi

din Trani'a pe asiá—numitul loru-pamentu sasescu (fundulu regescu) se arelara fatia cu Români cá stapâni asemenea de intoleranti, cá si Ungurii si Secuii, arogandu-si posesiunea privilegiata asup'ra unui teritoriu, care de altminte, eschidiendu pre Români dela dregatorii si demnitati si umblandu cu aceeasi necrutare a-i germanisá, cu carea umblau si Magiari a-i magiarisá.

Urmarea firésca a acestei egemonii fu aceea, ca natiunea româna din Trani'a si din Ungari'a remase departe indereptulu a-pesatoriloru sei atátu in cultur'a politica, câtu si in bunastarea nationala. Din acésta stare decadiuta a poporului românu, pentru carea erau de vina parte mare tocmai egemonii magiari si germani, acesti'a concheiara in modu arogantu destinulu órecum fatalisticu alu Româniloru, ca acestia au a remané in veci Parii (sclavi) politici. . . Astfelu nedreptatea, ce se facuse acestei nefericite natiuni sute de ani, se proclamá cá unu titlu de dreptu, castigatu prin prescriptiune, cá Româniloru pentru toti vecii sa li se póta face nedrepta e!

Apoi facendu „Die Zukunft“ observatiunile sele, ca nedreptatea surpa in fine chiaru pre acei'a cari o au facutu, o demustra acést'a prin Istoria, ear cu privire la Români cu deosebire prin Istori'a anului 1848.

„Pecatele politice, dice ea, sémena cu peccatulu stramosiescu in privinti'a aceea, ca urmárele loru se straplanta si asup'ra generatiuniloru urmatóre. Asiá si semenatur'a peccatorulu politice, ce le facura Magiarii la an. 1848 contr'a celoralte popóre ale corónei ungare, resarira de nou la an. 1861; diet'a de Zagrabia (cea croata) declará uniunea regatulu triunitu cu Ungari'a stérsa dupa fapta si dupa dreptu, si mai tardiu diet'a de Sabiu acceptá diplom'a din Octobre cu patent'a din Februaru, fára de a aminti cu unu singuru cuventu uniunea Tranniei cu Ungari'a. Astfelu acea nefericita legislatiune din an. 1848, carea centralisandu tóta puterea in Pest'a, nimicise pe deplinu autonomi'a Tranniei si degradase regatulu triunitu la provincia ungara, duse tocmai la contrariulu, acestei centralisatiuni, la desfacerea legaturii intre tierile corónei ungare, la simpl'a uniune personala. Tocmai din acea centralisatiune dar, carea tindeá sa contopésca intr'un'a tierile acestea prin unu regimu parlamentariu tintitoriu la egemoni'a poporului magiaru, resultá perfect'a decompunere politica a acelu complexu de tieri.

Fia cá si centralistii din scóla Viennei, cari ravnescu la o asemenea exploatare a regimulu parlamentariu in favórea preponderantiei germane, sa-si ia la inima marile invetiaturi ale anului 1848!

Anulu acést'a a demonstratu, ca tóte devisele de fratietate, egalitate si libertate, de cea mai larga basa electorala, de parlamentarismu si responsabilitate a ministriloru n'ajuta nimicu, déca institutiunile unui statu nu consuna cu adeverat'a stare a lucruriloru lui si cu trebuintele cetatieniloru lui.

Ungariei se dete la 1848 ministeriulu ei propriu, dar acést'a n'a fostu ministeriu ungurescu, ci ministeriu magiaru, cáci nu numerá intre membrii sei nici barem unu singuru Serbu séu Slovacu, Românú séu Germanu. Ministeriulu acést'a adeveratu ca erá responsabilu, in sa cui? Unei majoritati parlamentare magiare, carea in tendinti'a principala: de a face din Ungari'a unu statumagiaru, erá un'a cu ministeriulu si de aceea lu-sprijiuniá in tóte mesurá pri-vitóre la acést'a. Si care erau aceste mesuri?

Adeveratu ca se proclamá o lege electorala, carea se pareá democratica, dar nobilimei magiare satesci (cortes) i se lasá dreptulu electoralu de mai nainte, si prin influintiarea teroristica a acestorú masse turbulente se asecurá resultatulu alegeriloru in favórea elementulu magiaru.

Altu mediu spre scopulu acést'a erá intoemirea comitetelorú comitatense, care pretotindinea consistau cea mai mare parte din Magiari, si sub a cároru pressione urmau alegerile. Acea singura impregiurare, ca idiomulu magiaru se declará a fi singuru limb'a oficiósá a comitatelorú, dovedesce de ajunsu ce aveáu de a acceptá celelalte popóre dela administratiunea si legislatiunea acést'a. Si intru adeveru magiarismulu se facú mai domnu nemarginitu nu numai preste ministeriu si parlamentu, ci si preste municipie; elu prefacú scóla in propaganda pentru nationalitatea sea, ba strabatú chiaru si in biserica si-i impuse portarea matriculeloru in limb'a magiara.

In locu de a eliberá natiunea româna din Trani'a de robia sea politica si a o priimi in diet'a tierii cá unu elementu egalu indreptatulu cu Sasiu, Magiarii si Secuii, magiarismulu cu un'a lovitura nimici autonomi'a istorica a marelui principatu si tóte interesele nationale ale Româniloru si Sasiloru, tóta instructiunea, totu cultulu si tóta administratiunea loru le dedú prada volniciei majoritati parlamentare magiare si a ministeriului din Pest'a. Astfelu se luá natiunii române totu dreptulu de autonomia pe terenu nationalu, administrativu si

legislativu, si fiindca ministeriulu magiaru sub titlulu responsabilitatii parlamentare nimicise autonomi'a de mai nainte a municipieloru; fiindca tóte remonstratiunile si protestele le persecutá pe cale criminala, ba chiaru si statoriala; fiindca dispuné fára impedecare de tóte finantiele si de tóta militi'a regatulu pentru esecutarea politice se de magiarisatiune: pentru aceea celoralte popóre ale corónei ungare cá celu din urma mediu de scapare nu le remase nimicu alt'a, decâtu a apelá la dis'a: Ajuta-ti tu, si Domnedieu ti-va ajutá! si a prinde armele contra teroristiloru. Fára drepturi, precum erau cu deosebire Români tranni, ei prin acésta lupta nu poteau perde nimicu; si déca in urma acelu nefericitu resbelu civilu ambe tierile sorori perdara posesiunea constitutiunii ungaro-tranne, Magiarii sa-si aduca aminte, ca ei creasera posesiunea acést'a numai pentru sine si incontr'a Româniloru, si ca ei au fostu acei'a, cari eschisera pre Români dela participarea acelei posesiuni.

Noi totdeun'a amu condamnatu câtu mai aspru; silinti'a Magiariloru, intru a dá valóre egemoniei loru politice si nationale preste celelalte popóre ale corónei ungare, in sa óri câtu condamnámú acésta inclinare, aceea, dupacum atinseramu, lesne se póte cuprinde si esplicá. Si fatia cu Istori'a esista acelu: Nil admirari, cáci nici in Istoria nu suntu minuni, adica nu suntu efecte fára cauza firésca.

Inca constitutiunea mai vechia feudala pusese mai tóta puterea politica in mâinile natiunii magiare. Inca institutiunile acestei'a cele mostenite din vechime aveáu pe fatia tipu aristocraticu; posesiunea cea estinsa, ce si-o castigase nobilimea magiara in decurgerea timpuriloru, chiaru si in privinti'a sociala si economica o investi cu tipulu aristocraticu, si constitutiunea patrimoniala si belica din evulu mediu aduse mass'a cea mare a celoralte popóre ale corónei unguresci in dependintia dupla de nobilimea magiara; cáci acele popóre parte n'avura dela inceputu aristocratia propria, parte aceea perise in resbóiele cu Magiarii si Turcii, parte in fine prin preponderanti'a politica a nobilimei magiare se desnacionalisase. Acea ce inferámuni cu dreptulu astadi la Serbi, Slovaci si Români cá renegetime nationala, aceea in vécurile de mainainte se faceá partea cea mai mare fára scire si fára vina, intrebuintiandu-se in viéti'a publica si in scólele mai inalte, ba chiaru si pe terenulu socialu mai numai limb'a latina, consciinti'a nationalitatii genetice se inecase si órecum se neutralisase, asiá incátu umblandu cineva a fi priimitu in nobilimea ungara cá conditiune anteriora pentru óri ce oficiu si pentru óri ce influintia politica, prin aceea nu credeá ca se face necredinciosu natiunii sele. Dar de si fára scirea sea, totusi se faceá; pentruca aristocratia magiara, fiindu cu preferintia dómná preste justitia, administratiune si legislatiune, preste intregirea óstei si oficiile militare, ba chiaru si in consiliulu corónei cu cea mai mare influintia, representá in toti ramii acesti'a totdeodata preponderanti'a natiunii magiare, si astfelu totu Românulu óri Serbulu, ce intrá in cerculu stárei si activitatii aristocratiei ungare, prin acést'a totdeodata se faceá servitoriu intereselorú natiunii magiare, si inca dorere! prea adeseori contr'a natiunii sele proprie!

Acésta practisare a potestatii politice trebuia firesce sa descepte consciinti'a nationala in nobilimea magiara, ear folosirea celorú mai bune poteri ale celoralte popóre spre interesele magiaro-feudale, aduceá acestorú natiuni perderi adunci in privinti'a morala si materiala.

Trebuia sa începemu deslucirile nostre asup'ra cestiunii române cu acéste doreróse repriviri istorice; cáci Istori'a e singur'a cheia drépta pentru intielegerea presintelui, si numai cine n'a uitatu din ea nimicu, acea au invetiatu ce-va dintr'ens'a.

Acésta cestiune a nationalitatii române cuprinde totdeodata chei'a pentru resolvirea intrebárei uniunii politice. Prin ignorarea natiunii române si prin nimicirea autonomiei tranne se aduse la ndoiéla uniunea cu Ungari'a; pentru de a o salvá in venitoriu (? Red. T. R.), nu este dar altu mediu, decâtu recunóscerea deplina a acelei autonomii nationale si politice a marelui principatu.

Unu diuariu, ce scrie astfelu despre poporulu nostru, lu potemu recomandá cu totu dreptulu atentiei publicului nostru.

Reforme in justiti'a Ungariei.

Telegrafulu ne anuntia insemnate reforme, ce aru fi proiectate a se face in administratiunea justitiara a Ungariei. Cele mai momentóse puncte din acésta reorganizare aru fi urmátórele:

1. Tóte judecatoriele autonóme de instanti'a antái'a suntú suspendate si se inlocuiescu prin judetie regesci;

2. In loculu judiloru alesi de prin comitate, orasie si opide se punu judii denumindi de cátra regimu pentru j u d e

catoriele comitatense, cari formează instanția antăia;

3. Nu totu comitatulu are judecatori'a sea propria, ci din cele mai mici se împreună câte două;

4. Din instanțiile a două se suspenda Tabl'a districtuala, și Tabl'a regescă se împarte în șese secțiuni cu șese stațiuni diferite. La împărțire s'a luat în considerațiune felurimea naționalităților;

5. A trei'a instanția este Tabl'a septemvirală, carea rămâne în Pest'a.

Din atât'a cunoșcemu destulu, pentru de a dice, ca reformele aretate, deca se voru pune în lucrare, suntu de cea mai mare importanția pentru țier'a vecină, și de a crede, ca acelea voru fi salutate și primite cu bucuria de majoritatea locuitorilor Ungariei. Noue ni se pare, ca cu deosebire două puncte suntu mai de însemnatu: celu d'antăiu, și partea a două a celui de alu patruea. Celu d'antăiu va complană justiti'a din Ungari'a, precum are a se organiza, cu recerintele rațiunei și ale științelor de statu modernu, care nu mai pôte permite, că cele mai sacre interese ale cetățenilor de statu: averea, onórea și viét'ă, sa fia puse în mână unoru autorități ale șe de vlogulu celu atât'u de usirelu și de nestatornicu. Ear partea a două a punctului 4. va dá dovéda lumei, ca regimulu actualu alu Ungariei și preste totu regimulu austriacu e mai dreptu decâtu acei'a, ce pórtă necontentitu pe buze frumoșele cuvinte de liberalismu, constituționalismu, patriotismu, ear în adeveru se recunoscú și se iubescú numai pre sine; e mai dreptu, dicemu, căci recunósce în Ungari'a nu o naționalitate, ci naționalități. Ear recunóscearea esistenției acestoru naționalități este celu d'antăiu pasu cătra împlinirea secularelor dorințe și aspirațiuni drepte ale acestoru naționalități. Și de aceea credemu, că majoritatea locuitorilor Ungariei, între cara și frații nostri români, voru salutá cu multamire aceste reforme, de-si acelea deocamdata suntu octroite, panacandu va avé țier'a ocașiune a se declará prin însasi diet'a sea în privinția justitiiei șe.

Apelu la marinimitatea onoratului publicu.

Subt acestu titlu „Concordi'a“ nr. 101 aduce următoarele: „Unu evenimentu fatalu ne șilesce sa ceremu ajutoriulu publicului pentru frații nostri din Marmati'a. Acestu comitatulu a daruitu în anulu trecut 12 mii de florini spre ajutorarea celor scapati prin comitatele cercetate de seceta, dar ceriulu a voitu că estu tempu și Marmati'a sa aiba lipsa de ajutoriu. O seceta mare a domnit aici în anulu acest'a, în cătu din conscrierile întreprinse de oficiolatele politice se adeveresce, ca locuitorii acestui comitatu n'au provisiune de bucate de cătu numai pentru o luna. Tristeșe urmari a le acestei secete incepu a se vedé, și poporațiunea ce suferé e amenințata de perire, deca nu i se va întinde ajutoriu de tempuriu.

Suntemu securi, ca filantropi'a nu va lipsi, și oficiolatele politice, cari au primitu ordinațiune, se voru întrece întru adunarea ofertelor; dar noi mai apelámu înca pe lângă sentiulu filantropicu și crestinescu și la celu de naționalitate, pomenindu onoratulu nostru publicu, că Marmati'a e patri'a lui Dragosiu întemeiatóru lui Moldaviei, e léganulu unei multimi de familii române, cari ni-au facutu onóre în Istoria, și în fine acestu comitatu românú e asediatu la marginea teritoriulu ce lu locuiesce națiunea genetică română, prin urmare interesulu naționalu înca recere sa ne îngrijimu deschidutu de elu, sa nu lasámu sa scada și mai multu sentiulu de naționalitate, căci seraci'a naturalminte trage dupa sine decăderea.

Tóte acestea suntu motive sante, și în numele acestor'a ne adresámu onoratulu publicu, care de securu nu va trece cu vederea modestulu nostru glasu, cu atât'u mai vertosu, căci estu tempu va poteá contribuí cu usuritate, de óre-ce ceriulu a binecuvântatu cu abundanția celelalte comitate.

Marinimosii contribuítori binevoiescă a adresá ofertele: Rvsimulu Domnu Mihaiu Paveleu, vicariu foraneu, per M Sighetu, în Skatin'a. Despre ajutoriiele încurse, la tempulu șeu se va dá socota în publicu. Din „Concordi'a.“ (Și redacțiunea acestei foi este gata a primi oferte spre acestu scopu, a le transpune la loculu lor și a se legitimá în publicu despre acest'a. Red. Tel. Rom.)

Varietati și noutati de di.

(Concertu în Brasiovu.) Domnișóri'a Elis'a Circ'a, cunoscuta publiculu românú prin prestațiunile șe cele eminiți pe violina, dupacum spune „Gaz. Tr.“ are de scopu a dá a trei'a di de Craciunu unu concertu în Brasiovu.

Bugétulu fondului bisericescu gr. or. din Bucovin'a pe restempulu din 1 Novembre 1863 până în 31 Decembre 1864 este urmatoriulu: Venitulu 560,757 f.; șpeșele 606,717 f.,

prin urmare deficitu de 45,960 f. — Fondulu constă în 7,230,795 f. 47/100 cr. chartu de statu; elocati la ómeni privati se afla cu 4% 525,155 f. 30 cr., ear cu 5% 2,417,085 f. 26 cr., va sa dice fondulu are preste totu 9,873,036 f. 2 1/2 cr.

Din summa de 721,521 f. destinați pentru restituirea resiedinției episcopesci s'au preliminaru 109,087 f. (Dupa „G. T.“)

(Ce nu face unu prietinu bunu) În Leopole, ni se pare, se prinse de curendu unu furu tocmăi în momentul dupace intrase pe o ferestra strimta. La cercetare, ce se facu asupra-i, bietulu omu se escusá cu aceea, ca elu n'aru fi voitu sa fure pentru sine, ci pentru unu prietinu bunu și omu de omenia (?), care însa aru fi fostu pre agrosu și n'aru fi potutu încapé pe ferestra.

Bugétulu cetății Vienn'a pe an. 1865 arata următoarele cifre ale summelor mari: veniturile 2,449,233 f.; șpeșele 7,096,186 f.; prin urmare scadere de 4,646,953 f. Din acestea se potu acoperi 3,047,898, și rămâne neacoperit deficitulu de 1,599,055 f. — Óre unde nu suntu astadi deficeite?

Numerulu advocaților români din Ungari'a, dupacumne spune „Concordi'a“ s'a înmulțitu cu trei insi: dd. Ioanne Vladu juratu cottense în Carasiu, Titu Hattieg u v. not. cot. la acelasi cottu și Georgiu Ardeleanu fostulu redactoru alu „Umoristului.“ Toti trei facura în dilele acestea censur'a din legile comune.

Principatele române unite.

O scire de trista importanția, candu adica s'aru adeverí, aru fi aceea ce o aduce o corespundinția a Pressei din Vienn'a, dupa carea asupr'a principelui Cuz'a chiaru la deschiderea camerei aru fi fostu sa se faca unu atentatu. În șirulu deputatiloru, ce încungiurau tronulu, sa se fia aflatu deodata doi individi nechiamati, la cari, dupa repedea lor scótere din sala, s'aru fi aflatu pistóle umplute și legitimatiuni de deputati. Tempulu celu mai deaprópe venitoriu ne va aretá, deca această faima e basata pe adeveru, ori numai pe vre-o tendinția, șeu dicendu-i pe nume: minciuna, prin carea sa se discrediteze popularitatea principelui Cuz'a înainte ștrăiniloru.

În fine tabaculu și în Romani'a trebui sa devina monopolu. Decretulu domnescu din 5 Decembre promulgá legea, prin care statulu ia pentru sine monopolulu tabacului de fumatu și de nasu. Nimeniu nu-i mai este iertatu a sadí tabacu, care nu este meritu șeu pentru statu, șeu pentru esportu, dar și pentru acest'a are lipsa de licenția din partea comisiuniloru, ce se voru asiedia spre scopulu acest'a în fiecare judetiu. În trei orasie mai mari ale țierei (pe șemne în Bucuresci, Iasi și Craiova) va radica statulu fabrice de tabacu. Precum sadirea, asiá și importarea tabacului, afara de elu ce s'aru aduce în socotéla statului, este oprita.

În privinția suprimării Bucimului se scrie totu acelu diuariu din Bucuresci, ca aceea aru fi urmatu la dispoșitiunile primului ministru Cogalniceanu, care s'aru fi aflatu atacatu prin unu felu de predicere a Bucimului, dupa carea Cogalniceanu aru fi fostu sa repasiésca dela presiedinția în ministeriu, și loculu lui sa-lu ocupe ministrulu de acum de cultu și de justitiá, Cretulescu.

„Monitorulu“ din 16/28 Decembre publica legea telegrafopostala, precum și regulamentulu pentru fixarea taxelor de telegrafu și posta înlauntrulu Romaniei.

De câte-va dile ese în Bucuresci unu diuariu nou: „Regeneratiunea“, diuariu politicu, științificu, literariu, comercialu și industrialu sub Redacțiunea d. Dimitriu N. Preda. Acrstu diuariu apare de trei orl pe șeptemána: Marti, Joi și Sâmbata. Devisele lui suntu: Progresu în civilizațiune! Desvoltarea instructiunei publice! I urámu viétia lungá, fericita și fructifera, — cu tóte ca viétia indelungata, dorere! în se pare a fi atributulu foiloru din Romani'a, în a căroru aparinția se oglindéza fórté bine fluctuațiunile și nestabilitatea cea deplorabila din țiera.

Șcirile, ce le avemú despre intemprările de dincolo de Carpati, suntu numai acelea ce le potemu afla din diuariile nemțiesci. Dupa acestea deschiderea camerei din 6 Decembre a. c. au urmatu în tipulu urmatori:

„La 10 óre înainte de amédi s'au începutu șolemniitatea. Tóte trupele garnisónei din Bucuresci erau în parada deplina și formau șpalire în curtea metropoliei, precum și de ambe partile ștrădei ce duce de acolo la palatulu principescu. La 10 1/2 s'au adunatu senatorii și deputatii în biseric'a metropolitaná și au asistatu la unu Te Deum, celebratu de însusi Metropolitul, carele au înaltiatu rogaciuni la ceriu, pentru că sa se pogóre binecuvântarea celui de susu spre adunările cele noue legislative ale Romaniei. La această șerbátore religióșă au mai luat parte: consiliulu ministriloru, corpulu diplomaticu, consiliulu de statu, curtea de cassatiune, curte de computuri, ampioiati judecatoriiloru, magistratele administrative și militare, precum și unu numeru însemnatu de privitori din tóte clasele societății. La 11 1/2 s'au dusu tóte corporațiunile de mai nainte

in sala sedintielor si au ocupatu locurile rezervate pentru densele. La 11^{3/4} se anuntia prin 101 salve de tunuri plecarea Inaltiei Sele a Domnitorului dela palatul sau, carele era comitatu de staturile maiore si de cate unu detasiamentu de ulani si husari. Pe strate era o multime mare de poporu, doritoare de a vedea trecerea Domnitorului. Inaltia Sea fu priimitu la scar'a salei sedintielor de consiliulu ministrilor si de consiliulu de statu. La intrarea Inaltiei Sele in sala s'au radicatu tote corporatiunile si au salutatu pre Domnitorulu. Inaltia Sea s'au asediatu apoi pe tron, si-au acoperitu capulu si apoi a cititu cuventulu de tron, intreruptu mai de multe ori de aplausele si acclamatiunile cele mai vii ale celor adunati. Dupa citire si-descoperi Inaltia Sea capulu, se scula de pe tron si rosti cam urmatoarele:

„Dupa obiceiulu mosilor nostri, cari se aretau recunoscatori catra strainii cei cu simtieminte bune catra natiunea noastra, sa ne aretamu si noi recunoscatori catra curtea suzerana si catra poterile garante, prin alu caroru ajutoriu si sprijinire Romani'a s'au intr'unitu si s'au facutu autonoma, ce va si remana pentru vecia.“

Mitropolitulu citi apoi cu voce inalta urmatoriulu juramentu:

Juru supunere constitutiunei si legiloru tieiei.

Juru credintia Domnitorului.

Asia sa-mi ajute Domnedieu!“

Indata dupa acest'a ceti secretariulu consiliulu de ministri numele singuratic, si fiacare senatoru seu deputatu de ritulu ortodocsu se radica si rosti cu voce inalta: „Juru!“

Dupa aceea au cetitu preotii celorlalte confessiuni acepa-si juramentu, si senatorii si deputatii tinatori de ritulu lor au depusu juramentulu in form'a cum l'au depusu si ceilalti de mai susu. Dupa depunerea juramentulu, presedintele consiliulu de ministri in numele Inaltiei Sele au declaratu sesiunea senatulu si a camerei deputatiloru pe anulu 1864—1865 deschisa.

Indata dupa declararea acest'a, Inaltia Sea au si parasitu sala, fiindu comitatu de ministrii si de consiliarii de statu pana la scari. Inaltia Sea fu priimitu de poporulu ce sta adunatu pe strata, cu acclamatiuni vii de hurr'a!

Fiindca presedintele camerei deputatiloru Constantinu Negri nu era de fatia, asi a ocupatu presidiulu ca celu mai betranu Alessandru Boranescu. Biroulu provisoriu l'au compus dd. Peretiu, Florianu, Depretianu si C. Baranescu. La citirea numelor s'au aflatu in sa, ca de fatia suntu numai 78 deputati; de ore ce numerulu acest'a nu face majoritatea recruta de § 36 alu regulamentulu camerei, presedintele au suspendatu sedintia, ficsandu diu'a de sedintia urmatoare pe 8 Decembre.

Prospectu politicu.

Tota lumea e preocupata de Enciclic'a Papei, carea tocmai in foile franceze si italiene este mai multu criticata si combatuta. Dintre cele d'antiau se distinge cu deosebire „La France“, carea ca unu felu de respunsu din partea Franciei reproduce declaratiunea, ce o dete clerulu francesu la a. 1682, si in carea se dice intre altele; „Noi Cardinalii, Mitropolitii etc. declaramu: De-si Pap'a in lucrurile credintiei are decisiunea principala, totusi judecat'a lui nu este neschimbacioasa.“ Asemenea unu documentu din an. 1826, subscrisu de 74 Episcopi, Archiepiscopi si Cardinali, carea incheia cu cuvintele: „Noi stamu tare si neclatiti pe doctrina aceea, ca suveranii in practisarea autoritatii lor suntu independinti de ori ce putere bisericesca. Ear „Opinion nationale“ publica ceva din epistol'a, ce a indreptat'o Napoleonu I. catra ministrulu seu de esterne totu cam la o asemenea ocaziune in 22 Ianuaru 1808. „Deca curtea din Rom'a, se dice acolo, in urm'a orbirei ce o cuprinde, aru mai face vre-un'a negandita, va perde pentru totdeun'a staturile sele lumesci. De portarea Papei voru aterná mesurile, ce va trebui sa le iau... Dorindu a evita ori ce eclatu si a lasa lucrurile in statu quo, sum hotaritu a lua mesuri la cea d'antiau bulla seu publicatiune, ce va cuteza Pap'a a o emite, caci numai decatu in urm'a acelei'a va esi unu decretu, care casseza donatiunea lui Carolu celui mare si impreuna statulu bisericescu cu regatulu Itali'a, documentandu reulu, ce l'au adusu suveranitatea Romei asup'r'a religiunei, si ilustrandu contrastulu intre Christosu, care more pe cruce, si urmatoriulu lui, care se face rege.

In Franci'a se facu pregatiri pentru deschiderea corporiloru legislative, carea va urma in 10 Februariu si va dura ceva preste 3 luni. Prin decretu imperatescu Troplong se denumesc presedinte, Delangle, Maresialii Baragnay si Regnault de St. Jean d'Angely, in fine Royer Vicepresedinti ai senatulu.— Ministrulu de resbelu a dispusu, ca toti sol-

datii, ce vinu a se dimisiuna in an. 1865, sa se dimisiuneze inca de acum definitiv,— va sa dica semnu de pace.

Regimulu francesu a respunsu la enciclic'a papala prin o depesia, in carea arata surprinderea sea la acestu actu, care-lu numescu o publicatiune neoportuna si forte deplorabila, ce va sa reinvieze nise doctrine, ce s'au ingropatu prin vecurile trecute.

In urm'a esemplulu datu de Franci'a, si fiindu Napoleonu preocupatu de zidiri mari, va sa dica de dorintia pacei, Itali'a inca se crede ca va introduce cea mai stricta crutiare, mai cu sema prin reductiunile in armata, despre care amu vorbitu in numerii precedenti. — Din summa de 7 mill. franc., votata pentru transpunerea capitalei, au si incursu mai 6 mill. si s'au datu ministrulu lucratoru publice, ear restulu se va da celorlalte ministere. Se crede, ca in lun'a lui Maiu se va pote deschide parlamentulu in Florenti'a.

Din mai multe parti incurgu petitiuni, prin cari se cere desfiintarea calugarimei si delaturarea eii dela instructiunea tinerimei. Catu de bine intielege Guvernulu italianu trebuintele tieiei, se vede intre altele si de acolo, ca dupa cele mai noue informatiuni, ce avemu, ministrulu de resbelu a dispusu a se face o consemnare a totoror aceloru oficeri din armata italiana, cari de bunavoia si fara lefa voru sa merga pe 6 luni in disponibilitate.

In imperiulu turcescu, cu deosebire in Albani'a, se facu agitatiuni pentru independintia Albaniei.

Camerele Prussiei suntu conchiamate pe 14 Ianuaru 1865.

Russi'a ia fatia cu Rom'a positiune catu se pote de nepasatore si-i spune pe fatia, ca desfacendu-se referintiele intre ele doue, Russi'a nu va perde multu.

In privintia ducatelor germane, Prussi'a tamanda din di in di, candu subt unu pretextu candu subt altulu, a face vre-unu pasu decisivu. Spre dovedirea acestor'a va fi destulu a aminti, ca Prussi'a in depesia sea cea din urma catra Austri'a cere, ca mainainte sa se reguleze referintiele ducatelor fatia cu Prussi'a, si apoi numai se va pote procede la cercetarea intrebarei: ca cine e adeveratulu successoru in acele tieri.

Nr. 48—2

Concursu.

Pentru ocuparea statiei invetiatoresci de I. si II. clasa din opidulu Lipov'a se deschide concursu pana in 31 Decembre a. c. s. v.

Emolumentele pentru fia-care statie suntu 262 f. 50 xr. v. a. 2 jugere de livada, 1/4 jug. de gradina, 30 cubule de grau, 14 orgii de lemne si cortelu liberu,— pre langa propunerea sciintielor in limba romana si serba.

Doritorii de a ocupa vre-unu postu din acestea, suntu avisati a substerne deschilinitu acestui diecesanu Consistorium recursurile sele, cuviinciosu timbrate si provediute cu estrasulu de botezu, cu adeverintiele despre sciintiele absolvate, despre servitiulu de pana aci. si despre portarea sea morala si politica.

Din sedintia consistoriala scolastica in Timisiora in 17 Novembre 1864 tinuta.

Diecesanulu Consistorialu Timisiorei.

Nr. 51—1

Concursu.

Devenindu postulu de Notariu in Comun'a Cacov'a vacantu, cu care este impreunatu afara de alte venituri merunte unu salariu de 250 f. v. a. unu quartiru si 5 orgii de lemne, se escrie prin acest'a concursu.

Voitorii de a ocupa acestu postu au de a-si asterne petitiunile lor bine instruate si timbrate la subscrisulu Inspetoratu in terminu de 4 septemani, computatu dela datulu de fatia. —

Sabiu in 13 Decembre.

Inspectoratulu Seliscei.

Nr. 47—2

ANUNTIU.

Institutu de crescere si instructiune.

In institutulu meu de crescere si instructiune pentru copile de clase mai alese, deschisu in 1 Decembre a. c. se priimescu in fiacare di atatu eleve esterne catu si internande. Programe pentru interesati, atatu in privintia instructiunei catu si a conditiuniloru, se afla la subscris'a. Desluciri mai de aproape despre principiile storganisatiunea institutulu impartasesce— din bunavointia— P. Protopopu Hanni'a.

Sabiu 13 Decembre 1864.

Philippine Berraud.

Strada Pintenului Nr 361.